

מנה בנתן

לע"נ רבי משה בן רבי שמואל גפן זצוק"ל
 הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

שינוי הדף היומי בדון קצרו

90 פרשת האזינו תשפ"ב

ביצה יט-כה

להקריב, ויש לומר שהוא נקט סוכות כשיטתו, שר"ש סובר שנאמר בפסוק של בל תאחר חג הסוכות, לומר שהוא אחרון, ור"א בר"ש סובר שסוכות גורם לבל תאחר.

לא יוצא בתודה לחגיגה ולכאורה זה פשוט שהרי דבר שבחובה בא רק מחולין, וצריך לומר שאף שפירש כשנדר תודה שיצא בה לחגיגה לא יוצא בה, שר"ל הסתפק אם מועיל שאומר הרי עולה תודה ואצא בה ידי חגיגה,

דף כ הריני נזיר ואגלח ממעות מעשר שני, ור' יוחנן אמר לו שהנדר חל אך אינו יוצא ידי חגיגה, והוא נזיר ולא מגלח על מעשר שני.

שכיב מרע אמר ד' מאות זוז לפלוני וישא בתי, אמר רב פפא שיכול ליטול את הכסף ואינו חייב לישא הבת, ומשמע בגלל שאמר תנו לו וישא, אך אם היה אומר וישא ויטול זוזים הוא יקבל רק אם ישא אותה.

מרימר אמר את ההלכה של אומר הרי עלי תודה בשם עצמו, ואמר לו רבינא שאנו שנינו אותה כספק שר"ל שאל את ר' יוחנן.

שנו לפני ר' יצחק בר אבא בפסוק ויקרב את העולה ויעשה כמשפט, והיינו כמשפט עולת נדבה שעולת חובה טעונה סמיכה, אמר ר' יצחק שזה כדעת ב"ש שלא לומדים שלמי חובה מנדבה, ולב"ה שלומדים שלמי חובה מנדבה א"כ לא צריך פסוק לעולת חובה כי לומדים מעולת נדבה, אך לכאורה ניתן לומר שב"ה למדו שלמים מעולת חובה ובאמת צריך פסוק לעולת חובה, ויש לדחות שאם הם לא לומדים משלמי נדבה שהם מצויים א"כ לא ילמדו מעולת חובה שהיא כליל, אלא לומדים מעולת חובה ושלמי נדבה יחד.

לעיל משמע שלב"ש שלמי חובה לא טעונים סמיכה, ולכאורה שנינו בברייתא שר' יוסי אמר שלכו"ע שלמים טעונים סמיכה, ונחלקו שלב"ה תכף לסמיכה שחיטה ולכן סומכים ביו"ט, לב"ש אין צריך לסמוך סמיכה לשחיטה, ויש לומר שהברייתא לעיל היא כר' יוסי בר' יהודה שלכו"ע צריך להסמיך שחיטה לסמיכה, ונחלקו שלב"ש לא צריך סמיכה ולב"ה צריך סמיכה.

שנו בברייתא שהלל הביא עולה לעזרה לסמוך עליה ביו"ט, ואמרו לו תלמידי שמאי מה טיבה של בהמה זו אמר להם שהיא נקיבה והביאה לשלמים, וכשכש להם בזנבה שיחשבו שהיא נקיבה, והם הלכו ובאותו יום גברה ידם של תלמידי שמאי ובקשו לקבוע הלכה כמותם, והיה שם זקן מתלמידי שמאי ושמו בבא בן בוטא שידע שהלכה כב"ה **עמוד ב** והביא את כל הצאן קדר המשובחות מירושלים, ואמר כל מי שרוצה לסמוך יבא ויסמוך ואותו יום גברה ידם של ב"ה וקבעו שהלכה כמותם ואף אדם לא ערער על כך, ומעשה באחד מלמדי ב"ה שהביא עולתו לעזרה לסמוך עליה, ואחד מתלמידי ב"ש מצאו ואמר לו מה הסמיכה הזו, אמר לו היכן השתיקה שלך ושיתקו הלך לו, ואביי למד מכך שת"ח שאומר לו חבירו משהו, לא יוסיף לו על מה שאמר שהתלמיד של ב"ה ענה לתלמיד של ב"ש משפט שוה.

ב"ה אמרו לב"ש שיש ללמוד בק"ו שאם בביהמ"ק שאסור שם להדיוט מותר לגבוה, יו"ט שמותר להדיוט ודאי יהיה מותר לגבוה, ואמרו ב"ש שיש להוכיח מנדרים ונדבות שמותר להדיוט ואסור לגבוה, אמרו ב"ה שנדרין ונדבות לא קבוע להם זמן אך עולת ראיה קבוע לה זמן, אמרו ב"ש שעולת ראיה לא קבוע לה זמן, שהרי מי שלא חגג ביום הראשון יכול להקריב כל הרגל ואף ביו"ט אחרון, אמרו ב"ה שזה נקרא שקבוע לו זמן שהרי אם עבר הרגל ולא חגג לא יביא יותר, אמרו ב"ש שכתוב לכם ולא לגבוה, אמרו ב"ה שכתוב לה' ואפילו מה

דף יט שנו בברייתא שכלי שנטמא קודם יו"ט ניתן לטבלו בין השמשות, ולר"ש שזורי גם בחול לא טובלים בין השמשות כיון שצריך הערב שמש, ויש להקשות שגם לת"ק צריך הערב שמש, ורבא אמר שחכמי הישיבה ביארו שנחלקו באופן שמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו, דהיינו שהחזיק כלי בידיו בין השמשות והוא רץ לטבלו, שת"ק סובר שכיון שהוא רץ רואים שהוא יודע שצריך הערב שמש ואם לא יספיק הוא יחכה למחר, ולר"ש אין הוכחה מריצתו שיתכן שהוא רץ למלאכתו, ורבא אמר להם שכשהמחשבה ניכרת לכו"ע לא חששו, ומדובר שנטמא בפחות מכעדרה ובה לשאול את החכמים אם נטמא, ונחלקו אם אומרים שכמו שלא ידע דין זה הוא גם לא ידע את דין הערב שמש, או שאמנם לא ידע דין זה אך כן ידע את דין הערב שמש.

שנינו שיכול לטבול כלים מגב לגב והיינו שטבל את הכלי לעשיית שמן ונמלך לעשות בו יין וכן להפך, ומטביל מחבורה לחבורה היינו שאם טבל לאכול בחבורה זו יכול לעבור לאחרת.

משנה לב"ש מביאים שלמים ולא סומכים עליהם אך לא מביאים עולות, ולב"ה יכול להביא שלמים ועולות ולסמוך עליהם. **גמרא** עולא מבאר שנחלקו בשלמי חגיגה לסמוך עליהם ולהקריב עולת ראיה, שב"ש למדו מהפסוק וחגותם אותו חג לה' שדוקא חגיגה מקריבים ולא עולת ראיה, וב"ה למדו לה' כל מה שהוא לה', ולכו"ע לא מקריבים נדרים ונדבות ביו"ט, וכן אמר רב אדא בר אבהו שלכו"ע לא מקריבים נדרים ונדבות ביו"ט, ושנינו בברייתא שלר"ש בן אלעזר לכו"ע עולה שאינה של יו"ט אינה קריבה ביו"ט, ושלמים של יו"ט קריבים, ונחלקו בעולה של יו"ט ושלמים שאינם של יו"ט שלב"ש לא יביא, ולב"ה יביא, ויש לתרץ בדבריו שלכו"ע אין מביא ביו"ט שלמים ועולות שאינם של יו"ט, ויכול להביא ביו"ט שלמים של יו"ט, ונחלקו בעולה של יו"ט שלב"ש לא יביא ולב"ה יביא, ורב יוסף אמר שנחלקו בזה תנאים שיש ברייתא שלב"ש שלמים של יו"ט סומך עליהם מערב יו"ט ושוחטן ביו"ט, ולב"ה יכול לסמוך ולשחוט ביו"ט, **עמוד ב** ונדרים ונדבות לכו"ע אינם קריבים ביו"ט, וישנה ברייתא נוספת שלא מביאים תודה בפסח מפני החמץ שבה ולא בעצרת שהוא יו"ט, אך יכול להביא תודתו בחג הסוכות, ולר"ש הפסוק **בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות** מלמד שמה שבא בחג המצות בא בשבועות וסוכות ומה שאינו בא בחג המצות אינו בא בשבועות וסוכות, ולר"א בר"ש יכול להביא תודתו בסוכות ויוצא בה משום שמחה ואינו יוצא בה לחגיגה.

מה שכתוב שלא מביאים תודה בפסח הוא פשוט, ורב אדא בר רב יצחק או רב שמואל בר אבא מדובר בערב פסח והחידוש הוא שלא מביאים קדשים לבית הפסול.

לא מביא תודה בעצרת שנדרים ונדבות אינם קריבים ביו"ט אך לפ"ז מה שכתוב שיכול להביא בחג הסוכות לא מדובר ביו"ט כי גם בעצרת אינו מביא, אלא מדובר בחוה"מ ובכ"ז סובר ר"ש שאינו מביא בחג הסוכות כי אינו בא בחג המצות, ומקשה ר' זירא שאם מותר לקטוף עצים בחוה"מ מדוע נאסור נדרים ונדבות, ומבאר אביי שלכו"ע מותר להקריב בחוה"מ, ונחלקו אם הוא נכלל בכל תאחר שלת"ק עובר כי צריך ג' רגלים ואפילו שאינם כסדרם, ולר"ש רק כשהם כסדר השנה עובר בכל תאחר, ושנינו בברייתא שלר"א בר"ש יכול להביא תודה בסוכות, ולכאורה זה כת"ק אלא הוא מתכוון שיכול להביא אף ביו"ט ונדרים ונדבות קריבים ביו"ט, אך לפ"ז גם בעצרת יכול

שלה, ולכם ממעט שלא יעשה לכותים ולכלבים, אבא שאול הביא שב"ה השיבו שאם במקום שכירתך סתומה בכ"ז כירת רבך פתוחה, ביו"ט שכירתך פתוחה ודאי שכירת רבך תהיה פתוחה, וכדין הוא כך ששולחן ההדיוט לא יהיה מלא ושלחן הרב ריק, ואבא שאול סבר שלא ענו להם שנדרים ונדבות קרבים, כי הוא סובר שגם לב"ה אינם קרבים ות"ק סובר שלב"ה נדרים ונדבות קרבים ביו"ט.

רב הונא אומר שהסובר שנדרים ונדבות אין קרבים זה לא רק מדרבנן שגזרו שמא ישהה ליו"ט, אלא אינם קרבים מדאורייתא שהרי שתי הלחם הם חובת היום ובכ"ז אין עשייתם דוחה שבת ויו"ט.

הסתפקו לדעת הסובר שנדרים ונדבות אין קרבים, מה הדין אם שחט בדיעבד, ורבא סובר שזורק את הדם כדי להתיר הבשר באכילה, ורבה בר רב הונא אומר שזורק הדם ע"מ להקטיר האמורין לערב, והנ"מ ביניהם אם נטמא הבשר או שאבד, שלרבה לא יזרוק ולרבה יזרוק, וישנה ברייתא שאם שחט כבשי עצרת שלא לשמן או ששחטם לפני הזמן או לאחריו, יזרוק את הדם ויאכל הבשר ובשבת לא יזרוק ואם זרק,

דף כא ריצה כדי להקטיר האמורין לערב, וזרק משמע בדיעבד ולכתחילה לא זורק, וזה לא קשה לרבא שהבשר לא נאכל אך לרבה קשה, וללישנא בתרא ניתן לחלק בין שבות שבת לשבות יו"ט.

רב אויא סבא שאל אם יכול לשחוט ביו"ט בהמה שחציה של נכרי וחציה של ישראל, ורב הונא התיר, והוא שאל מה החילוק בין זה לקרבן שנאכל חציו לישראל וחציו למזבח, אמר לו העורב פרח, וכשיצא אמר לו רבה בנו מדוע דחית אותו כך, אמר לו שאני חלש היום מהדרשה ואני צריך לסמכני באשישות ורפדוני בתפוחים והוא שאל אותי דבר שצריך טעם, והחילוק הוא שבהמה שחציה של ישראל ושל נכרי יכול לשחטה כי לא שייך לאכול כזית ללא שחיטה, אך נדרים ונדבות לא קרבים כי הכהנים אוכלים משולחן גבוה, וכן אמר רב חסדא שמותר לשחוט ביו"ט בהמה שחציה של ישראל וחציה של נכרי כי לא אוכלים כזית ללא שחיטה, אך עיסה שחציה של ישראל וחציה של נכרי אסור לאפותה כי יכול לחלקה אחר לישנה, והקשה רב חמא בר חנילאי מעיסת כלבים שכשהרועים אוכלים ממנה חייבת בחלה ומערבים ומשתתפים בה ומברכים ומזמנים עליה והיא נאפית ביו"ט ויוצאים בה ידי חובת מצה, ולכאורה ניתן לחלקה אחר לישנה, ויש לומר שאפשר לפייס את הכלבים בנבילה וכולה ראויה לרועה, ולכאורה רב חסדא עצמו חולק על הואיל ששנינו שהאופה מיו"ט לחול לרב חסדא לוקה שלא אומרים הואיל וראוי היום לאורחים, ולרבה לא לוקים הואיל וראוי לאורחים, וצריך לומר שבעיסת כלבים מדובר שיש לו נבילה שיכול לפייסם בה ולכן הוא יכול לאפות את העיסה לכתחילה.

שאלו את רב הונא אם מותר לבני הכפרים לאפות ביו"ט עבור צבא המלך, אמר רב הונא שאם אינם מקפידים שיתנו קצת לתינוק א"כ יש לומר שכל פת ופת ראויה היא לתינוק ומותר, ואם הם מקפידים אסור לאפות ביו"ט, ויש להקשות מהמעשה ששמעון התימני לא בא בליל יו"ט לביהמ"ד, ובבוקר אמר לו ר' יהודה בן בבא מדוע לא באת אתמול, אמר לו שבאה בולשת שרצתה לחטוף את כל העיר ושחטו להם עגל ואכלו ופטרום לשלום, אמר לו שיתכן ששכרם יצא בהפסדם שהרי התורה אמרה לכם ולא לנכרים, ולכאורה לסברת רב הונא היא ראויה קצת לישראל, ויש לומר שהעגל היה טריפה, אך לכאורה הוא ראוי לכלבים, ויש לומר שנחלקו בזה בברייתא שר' יוסי הגלילי דרש בפסוק **אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם**, ולכאורה נתיר גם לבהמה שנקראת נפש שכתוב **ומכה נפש בהמה ישלמנה** ואמר הפסוק **לכם ולא לכלבים עמוד ב ור' ע' סובר** שמוותר גם לנפש בהמה, ולכם ממעט רק עכו"ם ועדיף לרבות כלבים שמזונותיהם עלינו ולא נכרים שאין מזונותיהם

עלינו, ואב"י הקשה לדעת ריה"ג איך זורקים גרעיני תמרים לחיות, אמר רב יוסף שהם ראויים להסקה, אך זה דוקא יבשים ולחים לא ראויים להסקה, אמר רב יוסף שהם ראויים להיסק גדול, אך כ"ז ביו"ט שניתן להסיק ובשבת צריך לומר שמטלטלים להם אגב פת, כדברי שמואל שיכול לעשות כל צרכו בפת, אך ריב"ל חולק שהוא אומר שמותר להזמין נכרי בשבת ולא ביו"ט שגוזרים שמא ירבה עבורו, ורב אחא בר יעקב אסר גם בשבת שגזרו שהשמש מטלטל את שיורי כוסו, ולכאורה גם שיורי כוסות של ישראל זה מוקצה שהוא מאוס, ויש לחלק ששל ישראל ראוי לתרגולים, אך של נכרי זה איסור הנאה, ולכאורה נאמר שיטלטלו אגב הכוס כמו שהתיר רבא לטלטל כלי אגב אפרו למרות שיש עליו שב"י עצים, ויש לחלק ששב"י עצים לא נאסרו בהנאה, אך שיור כוס של עכו"ם אסור בהנאה, ורב אחא מדפתי שואל שנתיר לשמש כדין גרף של רעי, אמר רבינא שלא עושים לכתחילה גרף של רעי, רבא הנהיג את מר שמואל והוא דרש שרק בשבת מזמנים נכרי אך לא ביו"ט גזירה שמא ירבה עבורו, וכשנקלע נכרי ביו"ט למרימר ומר זוטרא אמרו לו שאם נוח לך במה שיש לנו תאכל עמנו ואם לא, לא נוכל לטרוח טרחה יתירה עבורך.

משנה לב"ש לא יחמם מים לרחיצת רגליו אלא א"כ היו ראויים לשתייה, וב"ה מתירים ומותר לעשות מדורה להתחמם כנגדה. **גמרא** הסתפקו אם ב"ש יתירו מדורה והותר עבור הנאת כל גופו ונאסר רק באבר אחד, או שזה הותר רק לב"ה ולב"ש גם מדורה אסור, וישנה ברייתא מפורשת שלב"ש לא יעשה מדורה להתחמם כנגדה ולב"ה מותר.

משנה ר"ג מחמיר בג' דברים כב"ש, שביו"ט לא טומנים חמים לכתחילה ולא זוקפים מנורה, ולא אופים ביו"ט פת גריצים עבה אלא ריקקין, וכן אמר ר"ג שמעולם לא אפו בבית אביו פת גריצים אלא ריקקים, אמרו לו מה נעשה להם שהם החמירו לעצמם אך הקילו לכל ישראל לאפות פת עבה ודקה וחררה. **גמרא** לכאורה אם הניח עירוב תבשילין גם לב"ש מותר ואם לא הניח גם לב"ה אסור, ורב הונא אמר שמדובר שלא הניח עירוב ובכ"ז הקילו לב"ה כדי חייו, וכמו שאמר רב הונא שמי שלא הניח עירוב תבשילין אופים לו פת אחת ומבשלים לו קדירה אחת,

דף כב ומדליקים לו הנר, ואמרו בשם ר' יצחק שצולים לו דג קטן, וכן שנו בברייתא שמי שלא הניח עירוב תבשילין אופים לו פת אחת וטומנים לו קדירה אחת ומדליקים לו נר ומחממים לו קיתון אחד, ויש אומרים שגם צולים לו דג קטן, ורבא מבאר במשנה שמדובר שהניח עירוב, והותר רק הטמנה שמוכח שעושה עבור שבת, והקשה אב"י שבברייתא שנינו שחנניה אומר שלב"ש אופים רק אם עירב בפת ומבשלים רק אם עירב בתבשיל, וטומנים רק אם טמן חמין מערב יו"ט, ומשמע שאם היה לו חמין עושה אף שמוכח שעושה עבור שבת, ואב"י מעמיד במשנה שעירב רק לענין אחד וכדעת חנניה בב"ש, ולכן אסור לעשות משהו אחר, רב חנינא בר ביסנא אומר שאסור זקיפת מנורה של חוליות שזה כבונה, וב"ש סוברים שיש בנין וסתירה בכלים, ולב"ה אין בנין וסתירה בכלים, וכשעולא היה אצל רב יהודה קם משרתו וזקף את הנר אמר לו רב יהודה האם אינך סובר שהנותן שמן בנר חייב כמבעיר והמסתפק מהשמן חייב כמכבה, אמר לו שהשמש לא עשה לדעת.

רב אומר שמותר למחוט פתילה ביו"ט, אבא בר מרתא שאל אם מותר לכבות נר ביו"ט עבור תשמיש המיטה, אמר אב"י שילך לבית אחר, ושאל אם אין לו בית אמר אב"י שיעשה מחיצה, ושאל אם אין לו מחיצה, אמר אב"י שיכפה עליו כלי ואם אין לו כלי אסור לכבות, והקשה לו ממה ששנינו שאסור לכבות את הבקעת כשחם עליה אך מותר לכבות כדי שלא יתעשן הבית או הקדירה, ורואים שהותר כיבוי לצורך, אמר לו שזה רק לר' יהודה אך לרבנן אסור.

אביי שאל אם מותר לכבות דליקה ביו"ט ופשוט שבמקום סכנה מותר גם בשבת, אך הוא שאל במקום שיש רק איבוד ממון, ורבה אסר, והקשה אביי ממה ששנינו שלא מכבין בקעת כשחם עליה אך מותר לכבות כדי שלא יתעשן הבית או הקדירה, אמר רבה שזה רק לר' יהודה ורבנן אוסרים.

רב אשי שאל אם מותר לכחול עין ביו"ט, ופשוט שבמקום סכנה שיש ריר שיצא הדם או דמעות וקדחת ותחלת החולי מותר לכחול אפילו בשבת, והשאלה היא בסוף המחלה או פצוחי העין, ומרימר אסר, והקשה רב אשי ממה ששנינו שמותר לכבות לצורך ותירץ מרימר שרק ר' יהודה מתיר, ואמימר התיר לכחול עין ע"י נכרי או שהוא כחל לעצמו ע"י נכרי בשבת, ואמר לו רב אשי שעשית כך לדעת עולא בר רב עילאי שעושים צרכי חולה ע"י נכרי בשבת וכן אמר רב המנוא שדבר ללא סכנה אומר לנכרי ועושה אך הותר רק כשאינו מסייע לו אך בכחילת העין יש סיוע שעומץ ופוחת העין, אמר אמימר שרב זביד אסר כדבריך אך להלכה מסייע אין בו ממש.

אמימר התיר לכחול ביו"ט שני של ר"ה, אמר לו רב אשי שרבא התיר למת ביו"ט ראשון ע"י עכו"ם, וביו"ט שני ע"י ישראל ואפילו ביו"ט שני של ר"ה **עמוד ב** אך ביצה לא הותר, אמר אמימר שהוא סובר כנהרדעי שהתירו בר"ה אפילו ביצה, ואין לחשוש שיעברו את אלול שרב חיינא בר כהנא אמר שלא היה אלול מעובר מימות עזרא והלאה.

ב"ש סוברים שלא אופים בפסח פת עבה וב"ה מתירים, ורב הונא אמר שפת עבה הוא טפח כמו לחם הפנים, ורב יוסף דוחה שלחם הפנים הותר בזרזים ופת שעמלים בה ועצים יבשים ותנור חם ושל מתכת ולא חששו שיחמיץ, ואין ללמוד משם כשהעצים לחים או תנור צונן ושל חרס, רב ירמיה אמר ששאל את רבו רב ביחוד ואמר לו שפת עבה הכוונה מרובה, וללישנא בתרא הוא שאל את רבי הקדוש והוא אמר לו שפת עבה הכוונה מרובה ונקראת עבה שהיא רבה בלישה, או שבמקומו של התנא הזה קראו לפת מרובה פת עבה, ואמנם אם הסיבה היא מצד טירחה שאינו צריך א"כ אין הבדל בין פסח לשאר יו"ט רק התנא אמר זאת ביו"ט של פסח, וכן שנינו בברייתא שלב"ש לא עושים פת מרובה ביו"ט וב"ה מתירים.

משנה ר"ג אמר ג' דברים להקל, שמותר לכבד בית המיטות שאכלו שם, ומניחים מוגמר ביו"ט, ומותר לעשות גדי מקולס בליל פסח וחכמים אסרו. **גמרא** רב אסי אומר שנחלקו רק לגמר אך לכו"ע מותר להריח, אך בברייתא שנינו שאין לכבד את בית המיטות ובבית ר"ג נהגו לכבד, ואמר ר"א בר צדוק שנכנס לפעמים עם אביו לבית ר"ג ולא כיבדו בבית המיטות ביו"ט אלא רק מערב יו"ט ופרסו סדינים, ולמחרת כשבאו האורחים סילקו את הסדינים והבית התכבד מאליו, ואמרו לו שזה מותר אף בשבת, ואסור להניח מוגמר ובבית ר"ג הניחו מוגמר, ור"א בר' צדוק אמר שכשנכנס עם אביו לבית ר"ג לא הניחו מוגמר ביו"ט אלא הביאו מאתמול מחתה מברזל ועישנום מערב יו"ט וסתמו הנקבים כשבאו האורחים ביו"ט פתחו את הנקבים והבית התגמר מאליו, ואמרו לו שזה מותר אף בשבת, ומוכח שנחלקו גם להריח, ויש לבאר שנחלקו להריח אך לגמר אסור לכו"ע.

הסתפקו אם מותר לעשן פירות בבשמים, רב ירמיה אמר שלרב אסור ולשמואל מותר, ורב הונא אסר משום כיבוי, והקשה ר"נ מדוע אינו אסור משום הבערה, אמר לו שמתחילה הוא מכבה ואח"כ מבעיר, רב יהודה אמר שרק על גחלת אסור.

דף כג ועל חרס מוסק מותר שאין בו כיבוי, ורבה אסר גם בחרס מפני שמוליד ריח, וגם רבה ורב יוסף אסרו להניח כוס בשמים על בגדי שיראין ביו"ט משום מוליד ריח, ואף שבעצי בשמים מותר למוללו ולהריח וכן מותר לקטום ולהריח, יש לחלק ששם הריח קיים והוא רק מוסיף בו אך בבגד הוא מוליד ריח, רבא התיר לעשן אפילו בגחלים, וכמו שהותר להניח בשר על גחלים.

רב גביהה מבי כתיל דרש שמותר קטורה, ואמר אמימר שאם הוא מתכוון לעישון בגדים ודאי אסור שהוא מעשה אומן ולעשן סתם הוא מכבה, ואמר רב אשי שהכוונה לעישון ומותר כמו שמותר להניח בשר על גחלים ולא חששו לכיבוי, וללישנא בתרא אמר אמימר שעישון אסור מפני הולדת ריח, ואמר רב אשי שהוא אמר זאת בשם גברא רבה שמותר כמו בשר על גחלים אף שמוליד ריח בפחמין.

ר' יוסי אמר שתודוס איש רומי הנהיג לאכול בליל פסח גדי מקולס, ושלחו לו אם לא היית תודוס היינו מנדים אותך שאתה מאכיל קדשים בחוץ ולא ממש אלא כמו קדשים.

משנה ר"א בן עזריה התיר ג' דברים, שפרתו יצאה ברצועה בין קרניה ומקרדים בהמה ביו"ט וכן שוחקים הפלפלים בריחיים, וחכמים אסרו ור' יהודה אמר שאין לקרד בהמה ביו"ט שעושה חבורה ומותר לקרצף ולחכמים אסור גם לקרצף. **גמרא** משמע שלר"א בן עזריה היתה רק פרה אחת, אך קשה שרב אמר שהמעשר בהמה של ר"א בן עזריה היה י"ג אלפי עגלים כל שנה, ויש לומר שהפרה היתה של שכנתו וכיון שלא מחה בה נקראת על שמו.

קירוד הוא במסרק עם שיניים קטנות ועושה חבורה, ובקרצוף השיניים גדולות ולא גזרו קרצוף משום קירוד, ולרבנן גזרו קרצוף משום קירוד, ור"א בן עזריה סובר כר"ש שדבר שאינו מתכוון מותר ומותר אף קירוד, ושמואל או ר"נ פסקו כר"ש, שר"א בן עזריה הודה לו ושאל רבא שיאמר הלכה כר' יהודה שחכמים מודים לו, אמר ר"נ שסוברים כר"ש, ועוד שר"א בן עזריה הודה לו.

עמוד ב משנה ריחיים של פלפל טמא מצד ג' כלים כלי קיבול כלי מתכת וכלי כברה. **גמרא** התחונה טמאה משום כלי קיבול והאמצעית מצד כלי כברה, והעליונה משום כלי מתכת.

משנה עגלה של קטן טמאה מדרס וניטלת בשבת ונגררת רק על גבי כלים, ור' יהודה סובר שכל הכלים לא נגררים חוץ מעגלה בגלל שהיא כובשת. **גמרא** העגלה טמאה מדרס שהרי נסמך בה, וניטלת בשבת שיש עליה תורת כלי, ולא נגררת על הקרקע שעושה חריץ, וזה כר' יהודה שאוסר דבר שאינו מתכוון שהרי לר"ש מותר שהוא אמר שגורר אדם מטה כסא וספסל אך לא יתכוון לעשות חריץ, אך לפ"ז קשה מהסיפא שר' יהודה אומר שעגלה אינה עושה חריץ, ויש לומר שזה שני תנאים בדעת ר' יהודה.

פרק אין צדין

משנה לא צדים דגים מביברים ביו"ט ולא מניחים לפניהם מזונות, אך מותר לצוד חיה ועוף מביברים וכן נותנים לפניהם אוכל ורשב"ג אומר שהביברים לא שוים, והכלל הוא

דף כד שמה שהוא מחוסר צידה אסור ואם אינו מחוסר צידה מותר, **גמרא** ישנה ברייתא שלא צדים חיה ועופות מביברים ביו"ט ולא נותנים לפניהם מזונות, ולא קשה מחיה על חיה, שיש לומר שנחלקו כמחלוקת ר' יהודה ורבנן שר' יהודה אומר שהצד צפור למגדל וצבי לבית חייב, ומשמע שלביברים פטור, ולחכמים צפור מגדל וצבי לגנה ולחצר ולביברים חייב, ואין לחלק בעופות בין ביבר מקורה לשאינו מקורה שהרי בית הוא ודאי מקורה ובכ"ז לכו"ע גם בבית הוא צידה בציפור, ורבה בר רב הונא אומר שמדובר בצפור דרוור שאפילו בבית אינה ניצודת, כמו שאמר ר' ישמעאל שנקראת דרוור שאינה מקבלת מרות והיא דרה בבית כמו בשדה, ולפ"ז גם בחיה יש לחלק שבמשנה מדובר בביבר קטן ולכן אינו צידה, ובברייתא מדובר בגדול ולכן זה צידה, ורב אשי אומר שביבר קטן הוא, שרץ אחריו ומגיע בשחיה אחת וביותר מזה הוא גדול, או כשיש לו עוקצים הוא גדול ובלי עוקצים הוא קטן, או שאם צל הכתלים מגיע אחד לשני הוא קטן ואם לא הוא גדול.

רב יוסף אומר ששמואל פסק כרשב"ג, אמר אביי א"כ חלקו עליו חכמים, אמר רב יוסף מה הנ"מ לך, אמר לו שאין ללמוד האמת והשיבוש כאילו הוא סתם שיר.

רב יוסף אמר ששמואל מבאר שמחוסר צידה הוא שאומרים שיביאו מצודה לצודו, ושאל אביי שגם באוונים ותרגולים אומרים להביא מצודה, ובכ"ז הצד אוונים ותרגולים ויוני הרדיסאות פטור, אמר רבה בר רב הונא בשם שמואל שהם באים לכלובם בערב מעצמם אך במשנה אינם באים מעצמם, אך לכאורה יוני שובך ועליה באים בערב לכלובם ובכ"ז הצד אותם וכן צפורים שמקננות בטפיחים חייב, אלא יש לחלק שאוונים ויוני הרדיסאות באים בערב וגם מזונותיהם עליך, ואילו יוני שובך ועליה אף שבאים מעצמם לכלובם אין מזונותיהם עליך, ורב מרי מחלק שיוני שובך ועליה עשויים לברוח ממנו אחרי שהם חזרו אך יוני הרדיסאות לא, ולכאורה כולם נשמטים מהאדם, ויש לומר ששאר יונים נשמטים גם בקינם משא"כ יוני הרדיסאות ואוונים ותרגולים.

משנה מצודות חיה עוף ודגים שעשאם מערב יו"ט לא יקח מהם ביו"ט אלא א"כ יודע שכבר ניצודו מערב יו"ט, ונכרי אחד הביא דגים לר"ג ור"ג אמר שהם מותרים אך איני רוצה לקבל ממנו. **גמרא** לכאורה המעשה סותר את דין המשנה, וצריך להוסיף במשנה שספק מוכן אסור ור"ג מתיר והיה מעשה שנכרי הביא דגים לר"ג ואמר שהם מותרים אלא אינו רוצה לקבל ממנו, ושמואל אמר שאין הלכה כר"ג, ויש ששמואל דיבר על ברייתא שר"ג מתיר ספק מוכן ור' יהושע אסור ואמר שמואל שהלכה כר' יהושע, **עמוד ב** ויש ששנו את דברי שמואל על הברייתא שלת"ק מותר לשחוט בהמות מכלובים ביו"ט אך לא מרשתות ומכמורות, ור"ש בן אלעזר אומר שאם מצא בערב יו"ט שהם מקולקלים א"כ ברור שכבר ניצודו מערב יו"ט. ואם מצא שהם מקולקלים ביו"ט א"כ ניצודו ביו"ט, ולכאורה יש סתירה בדברי ר"ש שברישא הוא אומר שאם מצא בערב יו"ט שהם מקולקלים מותר ומשמע שאם הוא מסופק אסור, ובסיפא הוא אומר שאם מצא שהתקלקלו ביו"ט אסור ואם הוא מסופק מותר, ויש לבאר בדבריו שאם מצא בערב יו"ט שהם מקולקלים מותר ואם הוא מסופק נעשה כניצודו ביו"ט ואסור, ואמר שמואל שהלכה כר"ש בן אלעזר.

רב מבאר בה שאמר ר"ג מותרים הכוונה לקבל, ולוי אמר שמותר לאכול, ורב אמר שלא ימנע לעולם מביהמ"ד אפילו שעה אחת שהוא היה עם לוי בביהמ"ד כשרבי אמר בערב שמותר באכילה ובבוקר רבי אמר שמותר רק לקבל ולוי לא היה ולא ידע שרבי חזר בו, ולכאורה יש ברייתא שנכרי שהביא דורון לישראל אפילו דגים מפולמים ופירות בני יומם מותרים ופשוט שהכוונה לקבל שהרי פירות בני יומם ודאי אסור לאכול, אך גם לדברי רב קשה, שפירות בני יומם אסורים בטלטול, אלא מדובר בדגים שאדומים בלחייהם ופירות כבושים בירק והם נקראים בני יומם שהם נראים כבני יומם, ורב פפא פסק שאם נכרי הביא דורון ויש מאותו המין במחובר אסור ואסור בערב בכדי שיעשו, ואם אין מחובר מאותו המין מותר בתוך התחום,

דף כה אך מחוץ לתחום אסור, ומה שבא עבור ישראל אחד מותר לישראל אחר.

רבה בר רב הונא אומר בשם רב שאם סכר אמת המים מערב יו"ט ומצא בה דגים למחרת מותר, ואמר רב חסדא שיש ללמוד מדבריו שחיה שקיננה בפרדס אינה צריכה זימון, ואמר ר"ג שרב חסדא חבירינו נכנס במחלוקת גדולה, וללישנא בתרא רבה בר רב הונא אמר שלרב יוצא שחיה שקיננה בפרדס לא צריכה זימון, ואמר ר"ג שנפל בן חבירינו במחלוקת גדולה שרב התיר רק כשעשה מעשה ובלי מעשה אסור, אך בברייתא שנינו שחיה שקיננה בפרדס צריכה זימון, ולצפור דרור יש לעשות קשר בכנפיה כדי שהיא לא תתחלף באמה, וכך העידו בשם שמעיה ואבטליון, ויש ברייתא אחרת שר"ש בן אלעזר אמר שלא נחלקו ב"ש וב"ה שאם זימן בקן ומצא לפניו אסורים, ודוקא יוני שובך ועלייה וכן צפורים שקננו בטפיחין

ובכירה, אך אוונים ותרגולים ויוני הרדיסאות וחיה שקיננה בפרדס מותרים ואינם צריכים זימון, וציפור דרור צריך לקשור בכנפיה שלא תתחלף באמה, ומה שמקושרים בכורות ובבתים ובשיחין ובמערות מותרים, ומה שבאילנות אסורים שמא יעלה ויתלוש, ומנוענעים ומקושרים אסורים בכל מקום מדין גזל, ור"ג מחלק בברייתות שלא צריך זימון בוולד אך האם צריכה זימון, אך לכאורה לא יועיל זימון ויהיה אסור מדין צידה, ור"ג בר יצחק אומר שמדובר באם, ובגינה הסמוכה לעיר לא צריך זימון שדעתו עליה, ואם אינה סמוכה לעיר אסורה.

משנה לא ישחוט בהמה מסוכנת אם אין לו זמן לאכול ביום כזית צלי, ור"ע אומר שמותר אם יש לו שהות לאכול כזית חי מבית השחיטה, אם שחט בשדה לא יביאנה במוט או מוטה אלא רק בידו אברים אברים. **גמרא** רמי בר אבא אומר שבעולה עושים הפשט וניתוח וכך עושים הקצבים, ולומדים מכך דרך ארץ שאדם לא יאכל בשר קודם הפשט וניתוח, ואין לומר שבא לחדש שלא כרב הונא שסובר שבהמה בחייה בחזקת איסור עד שנדע איך נשחטה, וכשנשחטה היא בחזקת היתר עד שיודע שנטרפה, ולכאורה במשנתנו מבואר כרב הונא שר"ע אומר ששוחט ביו"ט אם יכול לאכול כזית חי מבית טביחתה, ויש לדחות שהכוונה היא ממקום שטובחת אכילתה, אך ר' חייא שנה ע"ז מבית טביחתה ממש, אלא רמי בר אבא אומר דין דרך ארץ **עמוד ב** כמו ששינו שאין לאכול שום ובצל מראשו אלא מעליו והאוכל מראשו הוא רעבתן, וכן לא ישתה כוסו בבת אחת והשותה בבת אחת הוא גרגרן, וכן שנינו שהשותה כוסו בבת אחת הוא גרגרן שתיים הוא דרך ארץ ג' הוא גסות הרוח.

רמי בר אבא אומר שהחצב קוטע את רגלי הרשעים שמשיגים גבול, נטיעה שצריך בה ג' שנים קוטע רגלי קצבים שממהרים לאכול קודם הפשט, וכן בועלי נידות, תורמוס קוטע רגלי שונאי ישראל, שכתוב ויוסיפו בני ישראל לעבוד את הבעלים ואת העשתרות ואת אלוהי ארם ואלוהי צידון ואלוהי מואב ואלוהי בני עמון ואלוהי פלשתים ויעזבו את ה' ולא עבדוהו, ואם עזבו ודאי לא עבדו, וביאר ר"א שהקב"ה אומר שאפילו כתורמוס ששולקים אותו ז' פעמים ונאכל בקינוח סעודה לא עשאוני בני, שנו בשם ר"מ שהתורה ניתנה לישראל שהם עזים, ור' ישמעאל למד מהפסוק מימינו **אש דת למו** שראויים אלו שתנתן להם דת אש, ויש אומרים שדתם היא אש שלולא שניתנה לישראל לא היו כל אומה ולשון עומדים מפניהם, וכן אמר ר"ל שעזים באומות הם ישראל, ובחיות כלב, ובעופות תרנגול, ויש אומרים גם עז בבהמה דקה, ויש אומרים צלף באילנות.

שנו בברייתא שסומא לא יצא במקלו ולא רועה בתרמילו, ולא יוצאים בכסא בין איש בין אשה, אך היה מעשה שר' יעקב בר אידי שלח, שזקן אחד בשכנותו יצא בכסא מתקפל, ושאלו את ריב"ל והוא אמר שאם רבים צריכים לו מותר וסמכו על דברי אחי שקיא שאמר שהוציא את רב הונא מהיני לשילי ומשילי להיני, ור"ג בר יצחק אמר שהוא הוציא את מר שמואל מהשמש לצל ומהצל לשמש, ויש לומר כדברי ריב"ל שאם רבים צריכים לו מותר, ור"ג אמר לחמא בר אדא שליח ציון, שכשאתה הולך לא"י עבור דרך סולמה של צור ושאל את ר' יעקב בר אידי מה דין כסא, ועד שעבר אצלו נפטר ר' יעקב, וכשעלה, שאל את ר' זריקא ואמר לו שרב אמי אמר שמותר ולא יכתף והכוונה על כתפי ב' אנשים שזה דרך חול, ומה שר"ג התיר לילתא ללכת בכסא מכותף כי היא פחדה, ולאמימר ומר זוטרא כיתפו את כסאם בשבת הרגל מפתח הרבים או מהדוחק.